

REKISTERÖITY PARISUHDE JA LAKISÄÄTEINEN TAPATURMAVAKUUTUS

Yleistä Tasavallan presidentti vahvisti 9.11.2001 lain rekisteröidystä parisuhteesta (950/2001). Laki on tullut voimaan 1.3.2002.

Kaksi samaa sukupuolta olevaa 18 vuotta täyttänyttä henkilöä voi rekisteröidä parisuhteensa. Parisuhteen rekisteröi siviilivihkimisen toimittamiseen oikeutettu viranomainen. Parisuhteen rekisteröimisellä on pääsäännön mukaan samat oikeusvaikutukset kuin avioliiton solmimisella, mutta kyseessä on avioliitosta erillinen oikeudellinen instituutio. Rekisteröityyn parisuhteeseen ei annettun lain 9 §:n mukaan sovelleta isyyslain säännöksiä isyyden toteamisesta avioliiton perusteella eikä muitakaan sellaisia säännöksiä, jotka koskevat aviopuolisoa yksinomaan hänen sukupuolensa perusteella. Myöskään lapseksiottamisesta annettun lain säännöksiä, jotka koskevat puolison oikeutta ottaa ottolapsi, eikä nimilain säännöksiä puolison sukunimestä sovelleta rekisteröityyn parisuhteeseen.

Rekisteröity parisuhde ja tapaturmavakuutuslainsäädäntö

Rekisteröidystä parisuhteesta annettun lain 8 § 3 ja 4 momenttien mukaan laissa tai asetuksessa olevaa säännöstä, joka koskee avioliittoa tai aviopuolisoa, sovelletaan myös rekisteröityyn parisuhteeseen ja sen osapuoleen, jollei toisin säädetä. Koska avioliittoa ja aviopuoliso koskevia säännöksiä sovelletaan suoraan lain nojalla rekisteröityyn parisuhteeseen ja sen osapuoliin, lain voimaantulon myötä ei ole ollut tarvetta tehdä erikseen muutoksia tapaturmavakuutuslainsäädäntöön.

Tapaturmavakuutuslaissa aviopuolisoa koskevia säännöksiä on lähinnä perhe-eläkettä koskevissa säännöksissä. Sovellettaessa perhe-eläkesäännöksiä rekisteröityyn parisuhteeseen on syytä huomioida myös tapaturmavakuutuslain 23 b §:n 2 momentti, jonka mukaisesti oikeus lapseneläkkeeseen on myös leskeneläkkeeseen oikeutetun parisuhteen osapuolen sellaisella lapsella, jonka elatuksesta kuollut parisuhteen osapuoli huolehti.

Rekisteröidystä parisuhteesta annetulla lailla on lisäksi merkitystä sovellettaessa tapaturmavakuutuslain 1 § ja 2 §:ää sekä vakuuttamista koskevaa 57 §:ää.

Avopuolisoa koskevat tapaturmavakuutuslain säännökset

Tapaturmavakuutuslain avopuolisoita koskevia säännöksiä ei sovelleta sellaiseen samaa sukupuolta olevien parisuhteeseen, jota ei ole rekisteröity.

Eduskunnan vastaukseen hallitukselle sisältyi lausuma, jonka eduskunta edellytti saatettavaksi asianomaisten hallinnonalojen tietoon ja noudatettavaksi. Eduskunnan lakivaliokunnasta lähteneen kannanoton mukaan rekisteröityä parisuhdetta koskeva laki ei koske sellaisten samaa sukupuolta olevien, yhdessä asuvien henkilöiden asemaa, jotka eivät rekisteröi parisuhdettaan. Niitä säännöksiä, joita lainsäädännössä, erityisesti sosiaali- ja verotuslainsäädännössä, on avioliitonomaisista suhteista, ei voida rekisteröityä parisuhdetta koskevan lain perusteella soveltaa samaa sukupuolta oleviin, yhdessä asuviin henkilöihin.

TAPATURMA-ASIAIN KORVAUSLAUTAKUNTA

Jaakko Hannula
puheenjohtaja

Liitteet Laki rekisteröidystä parisuhteesta (950/2002)
Eduskunnan vastaus hallitukselle: Eduskunnan lausuma
Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi virallistetusta parisuhteesta (HE 200/2000)